

**A Kúria  
mint felülvizsgálati bíróság  
ítélete**

**Az ügy száma:** Kfv.VII.37.757/2020/5.

**A tanács tagjai:** . Magyarfalvi Katalin  
a tanács elnöke, előadó bíró  
Mészárosné Dr. Szabó Judit  
bíró

. Bérces Nóra

bíró

**A felperes:** felperes neve  
(felperes címe)

**A felperes képviselője:** Központi Rendőr Szakszervezet  
(címe)

ügyintéző: ... kamarai jogtanácsos

**Az alperes:** alperes neve  
(alperes címe)

**Az alperes képviselője:** ... kamarai jogtanácsos

**A per tárgya:** illetmény különbözet

**A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:** alperes

**A felülvizgálni kért jogerős határozat:**

Fővárosi Törvényszék 7.Kf.650.100/2020/5.

**Az elsőfokú bíróság határozatának száma:**

Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 77.K.31.942/2019/14.

**Rendelkező rész**

A Kúria a Fővárosi Törvényszék 7.Kf.650.100/2020/5. számú ítéletét hatályon kívül helyezi, a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 77.K.31.942/2019/14. számú ítéletét - a fellebbezéssel nem támadott, a gépjárművezetői pótlék be nem számításából adódó 240.629 (kettőszáznegyvenezer-hatszázhuszonkilenc) forint illetmény különbözetre vonatkozó és a keresetet részben elutasító döntés érintése nélkül - hatályon kívül helyezi és a felperes keresetét elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 30.000 (harmincezer) forint együttes első-, másodfokú és felülvizsgálati eljárási költséget.

Az első-, a másodfokú és a felülvizsgálati eljárás illetékét a magyar állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

## Indokolás

### Tényállás

- [1] A felperes 2008. december 1-től az alperes ..., 2013. február 1-től a ... állományában csoportvezető beosztásban teljesített hivatásos szolgálatot. A részére megállapított, 2012. december 31-ig folyósított, havi 38.650 forint összegű különleges bevetési pótlékot az alperes 2013. január 1-től megszüntette, egyidejűleg - vezetői döntés alapján - a ... dolgozó, korábban bevetési pótlékban részesülő személyek, így a felperes beosztási illetményét is úgy térítette el, hogy az összességében megegyezzen a korábbi illetménnyel. A fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény (régi Hszt.) 101. § (4) bekezdésére hivatkozással kiadott parancs alapján a felperes összes illetménye - az illetményeltérítés és a beosztási illetmény alapján megállapított illetménykiegészítés figyelembe vételével - 2013. január 1-jétől nem csökkent, változatlan összegű maradt. Az illetményeltérítés címén megállapított összeget az alperes 2015. június 30-ig teljesítményértékelés elvégzése nélkül folyamatosan biztosította.
- [2] Az alperes a 2015. július 1-jén hatályba lépett a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény (Hszt.) 351. §-a alapján elkészített, a felperes 2015. július 1-től hatályos besorolásáról rendelkező állományparancsban a Hszt. 352. § b) pont szerinti korábbi rendszeres díjazás megállapításakor a 2013. január 1-től folyósított illetményeltérítést és a 2015. január 1. és június 30. között rendszeresen folyósított gépjárművezetői pótlékot figyelmen kívül hagyta.
- [3] A felperes 2019. február 10-én szolgálati panaszt terjesztett elő, melyben elmaradt illetmény különbözet megfizetését kérte. Ebben sérelmezte, hogy az alperes a 2015. július 1-jei besoroláskor a korábbi rendszeres díjazás szerinti illetményét tévesen állapította meg, mert abba nem számította be az illetményeltérítést és a gépjárművezetői pótlékot. Az Országos Rendőr-főkapitány a panaszt - a Hszt. 8. § (1) bekezdése, 351. § (1)-(2) bekezdése, 352. § a)-b) pontja, a régi Hszt. 101. § (4) bekezdése, 254. § (2) bekezdése, a régi Hszt. végrehajtásáról szóló 140/1996. (VIII.31.) Korm. rendelet (Kr.) 50. § (1)-(2) bekezdése, valamint a belügyminiszter irányítása alatt álló egyes fegyveres szervek hivatásos állományú tagjai illetményének és egyéb juttatásainak megállapításáról, valamint folyósítás szabályairól szóló 66/2011. (XII. 30.) BM rendelet (BMr.) alkalmazásával - elutasította. A határozat indokolása szerint a felperes a különleges bevetési pótlékra való jogosultsága 2013. január 1-től történt megszüntetésével összefüggésben illetményeltérítésre, kompenzációra nem volt jogosult, az illetményeltérítés megállapítására jogalap nélkül, semmisnek minősülő intézkedéssel került sor. A 2014. október 1-jei állományparancsban a felperes részére nem állapítottak meg gépjárművezetői pótlékot, ezért a 2015. júliusi besoroláskor annak beszámítására sem tarthat igényt.

### A felperes keresete és az alperes védírata

- [4] A felperes keresetében a 2016. február 1. és 2018. december 31. közötti időszakra 1.797.012 forint illetmény különbözet - amelyből 240.692 forint gépjárművezetői pótlék beszámításának elmaradása folytán jelentkező különbözet -, és kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Arra hivatkozott, hogy a megszüntetett bevetési pótlék kompenzációjaként 2013. január 1-től 2015. június 30-ig biztosított illetményeltérítést, valamint a gépjárművezetői pótlékot a Hszt. 352. § b)

pont szerinti korábbi rendszeres díjazás összegébe be kellett volna számítani. Hangsúlyozta, hogy az illetmény eltérítéséről az alperes teljesítményértékelés elkészítése nélkül, az összes illetmény csökkenésének elkerülése érdekében rendelkezett, a Főosztályon dolgozók ennek megfelelően a beosztási illetményüktől függően részesültek eltérítésben, amelynek mértéke sok esetben meghaladta a régi Hszt. által engedélyezett 30%-ot. A gépjárművezetői pótléka a rendszeres díjazás összegébe beszámít, mivel a pótlékot 2015. júliusáig minden hónapban megkapta.

- [5] Az alperes a kereset elutasítását kérte arra hivatkozva, hogy a Hszt. 352. § b) pont 1. alpontja a régi Hszt. 101. § (4) bekezdés szerinti 2015. évre megállapított illetményeltérítés figyelembe vételét kizárja. A felperes a perbeli időszakban bevetési pótléokra jogosító munkát nem végzett, a régi Hszt. 254. § (2)-(3) bekezdése, a Kr. 28. § (1)-(2) bekezdése, 50. § (1)-(2) bekezdése, valamint a BMr. alkalmazásával megállapított különleges bevetési pótlékot a jogalkotó a ... és szervezeti egységeinél dolgozók számára nem biztosította [BMr. 11. sz. melléklet 3.6. pont]. A BMr. taxatív módon határozta meg a különleges bevetési pótléokra jogosultak körét, a felsorolásban nem szereplő szervezeti egységnél beosztást betöltő hivatásos állományú számára pótlék folyósítására 2013. január 1. után nem volt lehetőség. Teljesítményértékelésre valóban nem került sor, a régi Hszt. 102. § (2) bekezdésének azonban csak az illetményeltérítés alkalmazásával lehetett eleget tenni. A gépjárművezetői pótlék beszámításával kapcsolatban az alperes arra hivatkozott, hogy a felperes részére 2014. szeptemberben eseti pótlékot állapított meg, ezért annak rendszeres illetményelemként történő figyelembevételére nincs lehetőség.

#### **Az első- és a másodfokú bíróság ítélete**

- [6] Az elsőfokú bíróság az alperest - a Hszt. 351. § (1) bekezdése, (2) bekezdése, 352. § a)-b) pontja, 353/D. § (1)-(2) bekezdése, a régi Hszt. 254. § (2) bekezdése és a Kr. 42. § (3) bekezdése alapján - elmaradt illetmény címén 1.710.054 forintban és kamatában, valamint 66.500 forint perköltségben marasztalta, ezt meghaladóan a keresetet elutasította.
- [7] Megállapította, hogy a felperes a 2010. és 2013. évi átszervezések folytán a különleges bevetési pótlékra való jogosultságát elvesztette, az e címen kapott összegre azonban vezetői döntés alapján, illetményeltérítés címén továbbra is jogosult volt. Az illetmény eltérítése nem a régi Hszt. 101. § (4) bekezdésén alapult, teljesítmény értékelés nem történt; az alperes egyösszegű beosztási illetményt állapított meg. Mindezek miatt az illetményeltérítés a Hszt. 352. § b) pont 1. pontnak megfelelő beosztási illetmény része, ezért azt a Hszt. 351. § (1) bekezdése alapján a felperes 2015. július 1. napi besorolásakor figyelembe kellett volna venni. Az alperes a felperes részére 2015. január és július között rendszeresen fizetett gépjárművezetői pótlékot, a régi Hszt. és a Kr. a pótlék között nem tett különbséget aszerint, hogy azt rendszeresen, vagy esetileg fizették; az alperesnek a pótlékot az új Hszt. 352. § szerint szintén be kellett volna számítani a besoroláskor.
- [8] Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felek között az összecszerűség tekintetében a 2018. április 1. és december 31. közötti időszakot illetően, szolgálati időpótlékkal, a Hszt. 353/D. § (2) bekezdése alkalmazásával kapcsolatban volt vita. Az alperes helyesen hivatkozott arra, hogy a vitatott időszakra a 2018. január 1. hatállyal megállapított illetményt kellett volna figyelembe venni, és az illetményt 435.226 forintban kellett volna meghatározni, ami azonban meghaladta a rendszeres díjazás előresorolással megemelt 417.421 forint összegét. A felperesnek ezen időszakban 340.389 forint elmaradt illetménye keletkezett, a teljes peresített időszakban pedig - az alperes érvelésének megfelelően - 1.710.054 forint, ezért az ezt meghaladó keresetet el kellett utasítani.
- [9] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Rögzítette, hogy az alperes fellebbezése az elsőfokú bíróság döntését a gépjárművezetői pótlék tekintetében nem érintette, ezért a másodfokú bíróság a Kp. 108. § (1) bekezdésében meghatározott körben járt el. Egyetértett az elsőfokú bíróság következtetésével, hangsúlyozta, hogy a felperes illetményébe az eltérítésnek megfelelő összeg beépült, az illetmény részét képezte. Jelentőséget tulajdonított annak, hogy a

felperes a különleges bevetési pótlék helyébe lépett eltérítést 2015. június 30-ig rendszeresen kapta. Kiemelte, hogy az illetményeltérítés alapját nem képezte teljesítményértékelés, amit - egyezően az elsőfokú bírósággal - úgy értékelt, hogy az eltérítés biztosítása vezetői döntés, munkáltatói mérlegelés alapján történt, így nem minősült jogalap nélkülinek. Az egyedi vezetői döntés alapján a különleges bevetési pótlék helyébe lépett illetmény-eltérítés ezért korábbi rendszeres díjazásnak minősült, amit a Hszt. 351. §-a és 352. § b) pontja alapján az illetménybe be kellett számítani.

### **Felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem**

- [10] A jogerős ítélet ellen az alperes élt felülvizsgálati kérelemmel, amelyben annak hatályon kívül helyezését, a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára való utasítását és a felperes költségekben való marasztalását kérte a Hszt. 352. § b) pontja és a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 346. § (4)-(5) bekezdései megsértésére hivatkozva.
- [11] Az alperes - a Hszt. 352. § b) pontja, a régi Hszt. 99. § (2) bekezdése, 101. § (4) bekezdése, 102. § (2) bekezdése és 103/B. §-a felhívásával - kiemelte, hogy az illetmény elemeit, illetve azokat az eseteket, amikor a hivatásos állományban szolgálatot teljesítő személy illetménye eltéríthető, a régi Hszt. taxatív és eltérést nem engedően sorolta fel. A felperes szervezetátalakítás keretében, 2013. február 1-től megvalósult áthelyezésével kapcsolatban megállapítható, hogy az átvevő szervezet szervezeti szintje illetménykiegészítés szempontjából nem volt alacsonyabb, ezért a régi Hszt. 103/B. §-a nem volt alkalmazható. Az átszervezést követően a felperes beosztási illetménye sem csökkent, így a régi Hszt. 102. § (2) bekezdése sem volt alkalmazható. A fentiekből következően az alperes az átszervezést követően kizárólag teljesítményértékelés alapján növelhette meg a felperes illetményét, ami nem függött attól, hogy készült-e ténylegesen teljesítményértékelés.
- [12] Az alperes - az ítéletben foglaltakkal szemben - nem „alapilletményesíthette” a különleges bevetési pótlék összegét, kiváltképp, hogy a felperes a szervezeti korszerűsítést követően nem látott el ilyen pótlékre jogosító feladatokat. Amennyiben elfogadható az az okfejtés, hogy az illetmény eltérítésére nem teljesítményértékelés alapján került sor, úgy az alperes arról a régi Hszt. rendelkezéseivel ellentétesen, jogalap hiányában rendelkezett, mivel az illetmény növelésére, eltérítésére a régi Hszt. más rendelkezései nem adtak lehetőséget. Mindezek miatt az alperes az új Hszt. hatályba lépésekor nem vehette figyelembe a korábban jogalap nélkül folyósított összeget.
- [13] A másodfokú bíróság elfogadta, hogy a régi Hszt. 99. § (2) bekezdése az illetmény fogalmának meghatározásakor nem rögzíti az illetményeltérítés jogcímét, ugyanakkor arra az álláspontra helyezkedett, hogy az illetményeltérítés a beosztási illetmény része, mivel az eltérítés mértéke a 2013. január 1-től hatályos parancsban tényszerűen a beosztási illetmény kategóriánál került megjelölésre. A másodfokú bíróság ítéletében rögzítette azt a következtetést is, hogy a teljesítményértékelés hiányában rendszeresen folyósított különleges bevetési pótlék helyett fizetett összeget a Hszt. szerinti besoroláskor a rendszeres díjazásba be kellett számítani, arról azonban, hogy a felperes illetménye milyen jogcímen került eltérítésre és ezt az eltérítést milyen jogcímen kellett volna az alapilletmény részének tekinteni, a bíróság nem adott számot.
- [14] A régi Hszt. csupán a 101. § (4) bekezdés szerinti illetményeltérítést ismeri, a Hszt. szabályaival ellentétes, jogalap nélküli illetményeltérítés alapján az alperesnek nem volt jogszabályi lehetősége arra, hogy ezt az összeget a 2015. július 1-től megállapítandó új illetmény összegébe beszámítsa. A jogerős ítélet indokolása hiányos, mivel a másodfokú bíróság nem adott választ arra a kérdésre, hogy teljesítményértékelés hiányában milyen, a régi Hszt.-ben szabályozott jogcímen kapta a felperes 2015. június 30-ig a havi 33.609 forint illetménykiegészítést és azt milyen jogcímen kellett volna beszámítani az alperesnek a Hszt. hatályba lépésekor megállapítandó illetménybe. Az alperes kérte, hogy a Kúria - azonos tárgyban folyamatban lévő ügyek nagyobb számára és a „megosztott” ítélkezési gyakorlatra tekintettel - intézkedjen jogegységi eljárás lefolytatásáról.

- [15] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását, másodlagosan az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását kérte a gépjárművezetői pótlék be nem számítása miatt keletkezett elmaradt illetmény megfizetése tárgyában; kérte az alperes költségeiben való marasztalását is.
- [16] Kifogásolta, hogy az alperes nem jelölte meg, hogy az ítélet mely részében kér hatályon kívül helyezést, hivatkozott arra, hogy a bíróság ítéletében foglaltakkal való egyet nem értés nem jelenti a Pp. 346. § (4) bekezdésének megsértését. Hangsúlyozta, hogy az egyedi, több személyt azonos mértékben érintő vezetői döntés alapján történt kifizetések nem tekinthetők jogalap nélkülinek.
- [17] Utalt arra, hogy a keresetében megjelölte, hogy a követelt elmaradt illetmény mely része származott a - másodfokú és a felülvizsgálati eljárásban sem vitatott - gépjárművezetői pótlék be nem számításából adódó fizetési kötelezettségre. Az elsőfokú bíróság a két elmaradt illetményelem összegét nem „bontotta ketté”, az, hogy ennek összege 240.692 forint elmaradt illetményt jelentett, az alperes sem tette vitássá, az alperes az elsőfokú eljárásban ebben a körben a jogalapot vitatta. A felperes erre tekintettel kérte a Kúriát, hogy szükség esetén az ítélet „kettébontásával” bírálja el a kérelmet.

### **A Kúria döntése és jogi indokai**

- [18] A felülvizsgálati kérelem - az alábbiak szerint - megalapozott.
- [19] A Kúria azonos tényállású ügyekben, azonos tartalmú felülvizsgálati kérelmek elbírálása során - az alábbiak szerint - már állást foglalt a Hszt. 352. § b) pontja helyes alkalmazásáról (Kfv.VII.38.374/2019/6., Kfv.VII.38.334/2019/4., Kfv.VII.38.421/2019/6., Kfv.VII.38.333/2019/6., Kfv.VII.39.077/2020/5., stb.). Megállapította, hogy a hivatásos állomány tagjának illetményét a 2013. január 1. és 2015. június 30. közötti időszakban a régi Hszt. IX. fejezetében szereplő rendelkezések alapján kellett meghatározni. Az illetmény beosztási illetményből, rendfokozati illetményből, illetménykiegészítésből, szolgálati időpótlékból, valamint a régi Hszt. által meghatározott feltételek fennállása esetén illetménypótlékból állt; az alapilletményt a beosztási és a rendfokozati illetmény együttes összege képezte [99. § (2) bekezdés].
- [20] A beosztási illetmény megállapításához a hivatásos állomány tagját rendfokozata alapján I. vagy II. besorolási osztályba, azon belül a beosztási szintekhez igazodóan beosztási kategóriákba kellett besorolni, a beosztási kategórián belül pedig, az adott beosztásban eltöltött szolgálati idő tartama függvényében meg kellett állapítani az irányadó fizetési fokozatot is [100. § (1)-(2) bekezdés]. A beosztási illetmény összegét a fizetési fokozatokhoz tartozó, a törvény mellékletében meghatározott szorzószámok és a köztisztviselőkre vonatkozó illetményalap szorzata alapján kellett megállapítani [100. § (4) bekezdés].
- [21] A fenti szabályok alapján megállapított besorolás szerinti beosztási illetmény eltérítésére, annak magasabb, vagy alacsonyabb összegben való megállapítására a törvényhozó az állományilletékes parancsnokok számára a Hszt. 101. § (4) bekezdésében, az ott meghatározott keretek között biztosított jogosultságot: a rendelkezés alapján a parancsnok a beosztási illetményt „a meghatározott személyi juttatások előirányzatán belül a tárgyévét megelőző év teljesítményértékelés alapján” legfeljebb 30%-kal magasabban, illetve 20%-kal alacsonyabban állapíthatta meg. A teljesítményértékelést a Hszt. hatálya alá tartozók esetében a 82-83. §-ok és más jogszabályok [pl. a közszolgálati egyéni teljesítményértékelésről szóló 10/2013. (I.21.) Korm. rendelet] alapján kellett elvégezni.
- [22] Különleges bevetési pótlék megállapítására különlegesen veszélyes szolgálati feladatok ellentételezése érdekében, és az ilyen feladatok végrehajtásához szükséges folyamatos intenzív felkészülés ösztönzésére kerülhetett sor „kizárólag az ilyen jellegű tevékenységet közvetlenül ellátó állomány részére” [Kr. 50. § (1)-(2) bekezdés]; a pótlék a rendőr-főkapitányságok jogszabályban

meghatározott egységeinél arra „jogosító tevékenységet közvetlenül ellátó” személyeknek volt megállapítható [BMr. 11. melléklet 3. pont].

- [23] A jelen felülvizsgálati eljárásban is irányadó tényállás szerint a felperes 2013. január 1-jétől nem volt jogosult különleges bevetési pótlékra, ám az annak megfelelő összeget az alperes illetményeltérítés címén - a beosztási illetmény részeként - megállapította és folyósította a továbbiakban is annak érdekében, hogy a felperes illetménye ne csökkenjen. Az erre vonatkozó első parancsban még szerepelt az illetményeltérítés alapjául a teljesítményértékelésre történő hivatkozás, az ezt követő okiratokban azonban az már feltüntetésre nem került. Illetményeltérítés alapjául szolgáló teljesítményértékelés ténylegesen egyik évben sem készült és a felperes részére folyósított összeg meghaladta azt az összeget, amit a törvény megengedett a teljesítményértékelésen alapuló illetményeltérítés esetében. A fentiek alapján megállapítható, hogy a felperes illetményének eltérítésére a Hszt. 101. § (4) bekezdésével ellentétesen került sor.
- [24] A Kúria a fent megjelölt ítéleteiben egyetértett az alperes azon hivatkozásával, hogy a Hszt. 352. § b) pontjában szabályozott korábbi rendszeres díjazást a régi Hszt. felsorolt rendelkezései alapján kellett meghatározni, és azzal is, hogy a felperes részére 2013. január 1-től megállapított illetményeltérítést a munkáltatói jogkör gyakorlója ezen időponttól és a későbbi években sem tehetette a beosztási illetmény részévé. Az illetmény összetevőit a régi Hszt. 99. § (2) bekezdése sorolta fel, az illetményeltérítés nem képezett ide tartozó, önálló jogcímű illetményelemet. A besorolás szerinti beosztási illetmény meghatározása objektív kritériumokon alapult, annak eltérítésére csak a tárgyévi munka értékelésének eredményeként kerülhetett sor. A régi Hszt. 101. § (4) bekezdésében a törvényhozó a hivatásos állomány tagját megillető illetmény meghatározásában annyiban valóban önálló döntési jogkört biztosított a munkáltatónak, hogy az előző évi munkateljesítményt, az elvégzett munka minőségét és mennyiségét - annak mérése eredményeként - a beosztási illetmény eltérítésével ellentételezhette. Az a körülmény azonban, hogy ezt az eltérítést a besorolás szerinti beosztási illetmény százalékos mértékéhez igazítva rendelte meghatározni, nem jelenti azt, hogy az e címen megállapított összeg a beosztási illetmény részévé vált volna, amelyre a felperes 2013-tól kezdve - teljesítményértékelés elvégzésétől függetlenül - folyamatosan jogosult lett volna. A felperes - az eljáró bíróságok álláspontjával ellentétben - nem vált jogosulttá az illetményeltérítés címén juttatott összegre annak folytán, hogy azt az alperes a beosztási illetménybe ténylegesen beszámította, vagyis a Hszt. 99. §-a alapján megállapított besorolási illetményhez hozzáadta.
- [25] A régi Hszt. IX. fejezete illetményrendszerre vonatkozó szabályozásában nem található olyan rendelkezés, amely az alperes illetmény megállapítása tárgyában rendelkezni jogosult vezetőjét a beosztási illetmény perbeli módon történt eltérítésére a hivatásos állomány tagja által elvégzett munka értékelése nélkül jogosította volna fel. Nem volt a régi Hszt.-nek olyan rendelkezése sem, amelyből levezethető lenne az állományilletékes parancsnok, vagy más vezető arra vonatkozó felhatalmazása, hogy valamely munkatevékenység tényleges ellátásához, feladatvégzéshez, különleges munkakörülményekhez rendelt pótlék - jogalkotói rendelkezés, illetve a feladatok, körülmények változása folytán történt - megszűnése esetén a kieső illetményelem „helyettesítéséről” a beosztási illetmény eltérítésével, vagy más illetményelem biztosításával saját hatáskörben rendelkezzen. Az alperes megalapozatlanul, egyebekben a saját érvelésével is ellentétesen hivatkozott arra, hogy a felperes illetményét attól függetlenül megnővelhette, hogy nem készített teljesítményértékelést, az eltérítés feltételül a régi Hszt. 101. § (4) bekezdésében előírt értékelés elkészítése nem volt mellőzhető.
- [26] A Kúria az EBH2009.2082. számon közzétett határozatában kimondta: a szolgálati viszony az állam és a hivatásos állomány tagja között létrejött különleges jogviszony, amelyben mindkét felet a sajátos szolgálati körülményeknek megfelelő, a törvényben és más jogszabályokban meghatározott jogosultságok illetik és kötelezettségek terhelik. A szolgálati viszonyra vonatkozó szabályok ezért alapvetően kógensek, ami miatt nincs lehetőség eltérő, a hivatásos állomány tagja részére

kedvezőbb megállapodás megkötésére úgy, ahogyan arra a munkaviszonyban foglalkoztatott munkavállalók esetében a Munka Törvénykönyve lehetőséget ad.

- [27] A Kúria korábban rámutatott arra is, hogy a régi Hszt.-ben szabályozott illetményrendszer kifejezi a szolgálati beosztáshoz kapcsolódó felelősséget, a hivatásos szolgálattal járó többletkötelezettséget, a rendvédelmi szerv szervezetrendszerében a szervezeti szintek (helyi, területi, országos) közötti különbséget, továbbá az illetménypótlékok útján honorált többletteljesítményt. A hivatásos állomány tagjaira vonatkozó jogszabályi rendelkezések kógensek (EBH2010.2259.). A Kúria rögzítette azt is, hogy a kógens rendelkezések nem értelmezhetők kiterjesztően (EBH2016.M.11.), kógens törvényi rendelkezés alkalmazásakor nem lehet az érdemi döntést analógiára alapozni (BH2016.250.). A jogalkotó hatáskörébe tartozik annak eldöntése, hogy megteremt-e valamely juttatást a munkavállaló részére, és az is, hogy azt milyen feltételek előírásával teszi (BH2015.79.).
- [28] A régi Hszt. - a 2015. július 15-én hatályba lépett Hszt.-vel egyebekben azonosan - kógens szabályozást tartalmaz, kógens jogszabályi rendelkezésektől a felek megállapodása és a munkáltató egyoldalú nyilatkozata sem térhet el. A régi Hszt. kimondta, hogy semmis az a jognyilatkozat, vagy annak az a része, amely szolgálati viszonyra vonatkozó szabályba vagy egyébként jogszabályba ütközik; a semmisséget hivatalból kell figyelembe venni [9. § (1)-(2) bekezdés]; részben érvénytelen jognyilatkozat helyett a szolgálati viszonyra vonatkozó szabályt kell alkalmazni, kivéve ha a felek az érvénytelen rész nélkül nem állapodtak volna meg [10. § (2) bekezdés].
- [29] A Kúria az azonos tárgyú ügyekben hozott ítéleteiben rögzítette azt is, hogy jogalkotói döntés következtében megszűnt illetményelemek pótlásáról a munkáltató, jogszabályban foglalt, kifejezett ez irányú felhatalmazás hiányában érvényesen nem rendelkezhet, eltérő rendeltetésű és feltételrendszerű díjazási jogcímet - ahogyan arra a jelen ügyben sor került - nem alkalmazhat. A régi Hszt.-ben a törvényhozó szabályozta azt, hogy a hivatásos állomány tagjának milyen esetekben nem csökkenhet az illetménye. A régi Hszt. 102. § (2) bekezdése a beosztási illetmény csökkenését tiltja, a korábban - a régi Hszt., a Kr. és a BMr. rendelkezései alapján - biztosított különleges bevetési pótlék megvonásával azonban a felperesnek nem a beosztási illetménye, hanem az összes illetménye csökkent. A Hszt. 103/B. §-a kompenzációs illetménykiegészítés biztosítását illetménykiegészítés csökkenését eredményező szervezeti átalakítás esetére írja elő, a megszüntetett illetménypótlék miatt kiesett díjazás kompenzálására e rendelkezés sem alkalmazható. A jogalkotó az illetménypótlékra való jogosultság elvesztésének perbeli esetére ilyen szabályozást nem alkotott.
- [30] A Kúria a határozataiban kiemelte, hogy az illetmény különbözet tárgyában folyamatban lévő, azonos tényállású perek tárgyát nem a 2013. január 1. és 2015. június 30. közötti időszakra kifizetett illetményeltérítés visszafizetése képezi, a jogvitában a bíróságoknak arról kell döntenük, hogy a Hszt. 2015. július 1-jei hatályba lépésével elvégzendő besoroláskor, az ekkor megállapítandó illetménybe be kell-e számítani olyan illetményelemet, amelyet az alperes korábban a régi Hszt. 101. § (4) bekezdésébe ütköztetve, illetve jogszabályi felhatalmazás nélkül állapított meg. A jogszabályba ütköző, ekként érvénytelennek minősülő munkáltatói intézkedésre, függetlenül attól, hogy az intézkedés a 2013. január 1. és 2015. június 30. közötti időszakban hatályosult (annak alapján a felperes részére illetményeltérítést fizettek), jogosultságot alapítani nem lehet, a 2015. július 1-től járó illetmény meghatározásakor annak figyelembe vétele nem kérhető.
- [31] Az eljáró bíróságok a fentiekkel ellentétes jogértelmezés eredményeként jutottak arra a következtetésre, hogy az alperesnek a Hszt. által elrendelt besoroláskor a 352. § b) pontban szabályozott korábbi rendszeres díjazás összegébe bele kellett volna számítani az illetményeltérítést, ami miatt a felperes jogosult a keresettel érvényesített illetmény különbözetre. A 2013. január 1-től illetményeltérítés címén megállapított és kifizetett összegek a kifizetés tényétől sem váltak a beosztási illetmény részévé, a megszüntetett pótlék „alapilletményesítéséről” a parancsnok saját hatáskörben, mérlegelés jogkörben nem rendelkezhetett.
- [32] Az alperes a Pp. 346. § (4)-(5) bekezdése megsértésére megalapozatlanul hivatkozott. A Kúria korábban, a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény indokolási kötelezettséget

szabályozó 221. § (1) bekezdése megsértésének vizsgálata kapcsán már rámutatott: az a kérdés, hogy a bíróság a perben vitás kérdések eldöntése szempontjából releváns jogszabályokat helyesen értelmezte, az ügyre vonatkoztatva helyesen alkalmazta-e, a Pp. 221. § (1) bekezdése alapján nem dönthető el, az ítélet tartalmi követelményeit, az indokolási kötelezettség kereteit meghatározó rendelkezésre hivatkozás nem teremt lehetőséget arra, hogy a Kúria a jogerős ítéletet a perben felmerült valamennyi vitás kérdésben felülvizsgálja (Mfv.III.10.260/2019/5.). Ez a megállapítás a jelen perben, a Pp. 346. § (4)-(5) bekezdései alkalmazása során is irányadó.

- [33] A jogerős ítélet tartalmazza a megállapított tényeket, a felek kérelmeit, főbb érveit, a bíróság döntését, az alkalmazott jogszabályokat és azokat az indokokat, amelyekből kitűnik, hogy a másodfokú bíróság az alperes érveit miért nem tartotta helytállónak. A perben a felek között jogkérdésben volt vita, amelyet az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítás adatai, a rendelkezésre álló okirati bizonyítékok alapján el lehetett bírálni. A másodfokú bíróság az indokolási kötelezettségének a szükséges mértékben eleget tett; az indokolási kötelezettség megsértését nem lehet megállapítani azon az alapon, hogy a fél a támadott ítéletben szereplő érvekkel, jogértelmezéssel nem ért egyet.
- [34] Az alperes által felhozott okok alapján jogegységi eljárási indítványozásának - a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 32-33. §-aiban foglalt - feltételei nem állnak fenn, a kért eljárás kezdeményezésének az ügyben nincs helye.
- [35] Mindezek alapján a Kúria megállapította, hogy az eljáró bíróságok a felperes azon kereseti kérelme megalapozottságáról, amelyben az illetményeltérítés rendszeres díjazásba való beszámítását, annak alapján illetmény különbözet megfizetését kérte, a Hszt. 352. § b) pontja megsértésével foglaltak állást. A felperes az illetmény eltérítésre vonatkozó részében jogszabályba ütköző, részlegesen érvénytelen munkáltatói intézkedésre nem alapíthatott jogosultságot. Az annak alapján megállapított és kifizetett, ekként jogalap nélkülinek minősülő összegnek a Hszt. 352. § b) pont szerinti korábbi rendszeres díjazásba való beszámítására, a Hszt. szerinti besorolásnál történő figyelembevételére, illetmény különbözet megfizetésére a felperes nem tarthat igényt.
- [36] Az elsőfokú bíróság a felperes keresetének részben adott helyt, azt alperest 1.710.054 forint elmaradt illetményben, késedelmi kamatban és perköltségben marasztalta, amely összegből 240.629 forint a gépjárművezetői pótlék be nem számításából származó illetmény-különbözet volt; a felperes által igényelt további 86.958 forint illetmény-különbözet megfizetésére irányuló részben a bíróság a keresetet elutasította. Az alperes a gépjárművezetői pótlék beszámításának elmaradásából származó illetmény-különbözet iránti igényt a fellebbezésében nem tette vitássá, a keresetet részben elutasító rendelkezést a felek nem fellebbezték meg. Felülvizsgálatnak ezért - a Kp. 115. § (2) bekezdés folytán alkalmazandó 108. § (1) bekezdésében foglaltakra tekintettel - az utóbbi, jogorvoslattal nem érintett körben nem volt helye. A fentiek alapján a Kúria - a Kp. 121. § (1) bekezdés a) pontja alkalmazásával - a rendelkező részben foglaltak szerint határozott.

## **Záró rész**

- [37] Az alperes a felülvizsgálati eljárásban 50.000 forint költségigényt kívánt érvényesíteni, amely összeget a Kúria, figyelemmel arra, hogy az alperes a jelen felülvizsgálati kérelmét számos azonos tárgyú ügyben benyújtottal azonos tartalommal terjesztette elő, eltúlzottnak találta. A Kúria az első-, a másodfokú és a felülvizsgálati eljárásban felmerült költség megfizetéséről - a felek pernyertességének és pervesztességének módosult arányára és a kifejtett tevékenységre tekintettel, a Kp. 35. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 83. § (1) bekezdése és a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-a és 4. § (1)-(2) bekezdései alapján - rendelkezett [Pp. 83. § (2) bekezdés].
- [38] A felperes a munkavállalói költségkedvezményről szóló 73/2009. (XII. 22.) IRM rendelet 1. §-a alapján munkavállalói költségkedvezményre jogosult, az alperest az illetékekről szóló 1990. évi



XCIII. törvény 5. § c) pontja alapján személyes illetékmentesség illeti meg, ezért az eljárási illetéket - a Kp. 35. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 95. § (1) bekezdés c) pontjára figyelemmel - az állam viseli.

[39] Az ítélet elleni felülvizsgálat lehetőségét a Kp. 116. § d) pontja zárja ki.

[40] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Kp. 115. § (2) bekezdése által alkalmazni rendelt Kp. 107. § (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2021. február 18.

Dr. Magyarfalvi Katalin s. k. a tanács elnöke, előadó bíró, Mészárosné Dr. Szabó Judit s. k. bíró, Dr. Bérces Nóra s. k. bíró